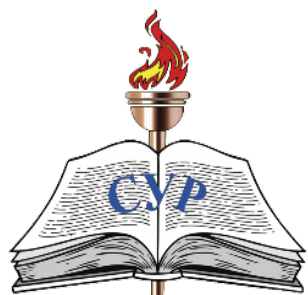

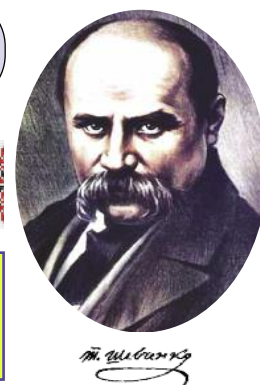
Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 15-18/ СЕРПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 2025 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Голова СУР привітав дітей, вчителів та батьків із початком нового навчального року

Дорогі учні,
вчителі та батьки,

Щоосені, з початком нового навчального року, ми переживаємо особливі хвилювання й надії, адже ця подія виходить далеко за межі звичайного святкування й перетворюється на справжнє свято освіти. Це день, коли ентузіазм дітей, що з палаючими очима заходять до класів, поєднується з упевненістю батьків, які завжди поруч, та відданістю вчителів, котрі своєю працею й покликанням виховують любов до знань і повагу до цінностей.

Освіта залишається найсильнішою підтримкою, яку ми можемо надати молодому поколінню. Для нашої української громади вона має особливе значення, а рідна мова є центром тяжіння, ключовим елементом нашої ідентичності, мостом між поколіннями та засобом, за допомогою якого ми виражаємо свою чутливість і приналежність. Це не просто навчальний предмет, а скарб душі, запорука того, що коріння й цінності, успадковані від наших предків, будуть передані далі – у сучасних формах, але незмінними за суттю.

Союз українців Румунії наполегливо працює над підтримкою освіти рідною мо-

вою, адже глибоко переконаний: лише зберігаючи й розвиваючи ідентичність, ми здатні сформувати вільну, гідну та добре підготовлену до майбутнього молодь. Ми забезпечуємо школи сучасним обладнанням, підтримуємо учнів стипендіями, транспортом і житлом, полегшуємо доступ

до навчання у вищих навчальних закладах, а також відкриваємо нові можливості через організацію таборів, конкурсів та культурних заходів. Для вчителів ми проводимо конференції, круглі столи й курси підвищення кваліфікації, надаючи їм необхідні інструменти для успішного подолання сучасних освітніх викликів.

Усі ці зусилля ґрунтуються на переконанні, що українська мова та культура не обмежують, а навпаки – розширюють світогляд, адже утверджують молодь у власній ідентичності та водночас дають їй змогу автентично заявити про себе світові.

Дорогі учні, закликаємо вас плекати й розвивати рідну мову як справжній скарб, бачити в кожному уроці можливість, а в кожній перешкоді – сходинку до успіху. Дорогі батьки, дякуємо вам за довіру й підтримку, якими ви огортаєте своїх дітей. А вам, дорогі вчителі, висловлюємо глибоку вдячність за терпіння та відданість, з якими ви виховуєте майбутні покоління.

На початку цього нового шляху бажаю вам плідного, натхненного й сповненого радості 2025–2026 навчального року. Союз українців Румунії залишається поруч із вами, відданим партнером школи та громади, переконаним, що лише через співпрацю й повагу до різноманітності ми зможемо збудувати краще майбутнє для наших дітей.

Бажаю успіхів і щастя в новому навчальному році!

Від імені Ради СУР,
Голова Союзу українців Румунії,
депутат Парламенту Румунії
Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Україна дуже цінує «життєво важливу» підтримку Румунії та постачання оборонного обладнання, — написав президент Володимир Зеленський на своїй сторінці в соціальній мережі X.

Президент України опублікував повідомлення зі словами подяки лідерам, які привітали його країну з Днем незалежності в неділю, 24 серпня, в тому числі Нікушору Дану. Він також додав фотографії листів, адресованих йому лідерами з цієї нагоди.

«Я вдячний за добрий і дружній вітальний лист від Президента Нікушора Дана з нагоди Дня Незалежності України. Україна та Румунія стикаються зі спільними безпековими викликами в нашому регіоні і ми працюємо пліч-о-пліч, щоб протистояти їм. Україна щиро цінує підтримку Румунії та життєво важливі поставки оборонного обладнання, які допомагають захистити наші міста та громади. Разом ми працюємо задля досягнення тривалого миру», — написав Володимир Зеленський, на своїй сторінці в мережі X.

Президент Нікушор Дан передав у своєму листі до глави Української держави, що «Румунія і надалі буде твердим і передбачуваним партнером України, як з точки зору співпраці у сфері безпеки, так і в подальшому, в процесі відбудови та європейської інтеграції».

Володимир Зеленський подякував Нікушору Дану за допомогу, яку Румунія надає Україні

Він зазначив, що Румунія продовжить надавати «всебічну підтримку» сусідній державі на шляху інтеграції до ЄС. Глава румунської держави також запевнив Зеленського, що наша країна і надалі братиме участь в імплементації рішень Північноатлан-

тичного альянсу в найближчий період.

Нікушор Дан висловив своє захоплення мужністю сусіднього народу: «В останні місяці ми стали свідками варварських ударів Росії по стратегічних об'єктах енергетичної безпеки України, а також по об'єктах цивільної інфраструктури і навіть по тих, що є частиною всесвітньої спадщини. Росія продовжує неодноразово порушувати принципи, закріплені в Статуті ООН та норми міжнародного права», — йдеться у листі.

У неділю, 24 серпня, Президент Нікушор Дан також опублікував відеозвернення англійською мовою з нагоди Дня Незалежності України.

Василь КАПТАРУ

Разом з Україною у день її Незалежності

Голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький разом із колегами з Проводу Світового Конгресу Українців (СКУ) взяв участь у низці офіційних заходів та зустрічей у Києві з нагоди 34-ї річниці Дня Незалежності України.

молитовного сніданку, організованого під патронатом Президента Володимира Зеленського. Цьогоріч захід зібрав понад 1200 учасників, серед них близько 350 міжнародних гостей, і став важливою платформою для спільної молитви за мир, єдність, перемогу та духовне оновлення.

Того ж дня у складі делегації СКУ він взяв участь у низці конструктивних зустрічей із представниками Верховної Ради, Прем'єр-міністеркою Юлією Свіриденко, Міністром економіки, навколишнього середовища та сільськогосподарства Олексієм Соболєвим, Віце-прем'єр-міністром з питань європейської та євроат-

лантичної інтеграції Тарасом Качкою та Міністром закордонних справ Андрієм Сибігою.

Обговорення були зосереджені на поглибленні співпраці між Україною та СКУ, захисті національної ідентичності, протидії

російській пропаганді, а також стратегічних питаннях безпеки й перспективи членства України в ЄС і НАТО. Також йшлося про розвиток промисловості в умовах європейської інтеграції, підтримку бізнесців, можливість запровадження множинного громадянства, залучення іноземних інвестицій та підтримку українського малого й середнього бізнесу на міжнародних ринках.

Ці зустрічі стали підтвердженням зобов'язань СКУ підтримувати Україну у боротьбі за свободу, відновлення та європейську інтеграцію, а також зміцнювати партнерство з українськими державними установами.

Василь КАПТАРУ

24 серпня він долучився до урочистої церемонії на Софійській площі, організованої українською владою для вшанування мужності українського народу та пам'яті тих, хто віддав своє життя у боротьбі з російськими загарбниками. У заході взяли участь світові лідери, зокрема прем'єр-міністр Канади Марк Карні, спеціальний представник Президента США з питань України генерал Кім Келлог, міністри оборони Швеції, Данії, Румунії, Литви, Латвії, Канади, міністр у справах ветеранів Великої Британії, представники Чехії та Естонії, а також духовні лідери.

25 серпня Микола-Мирослав Петрецький був серед учасників другого Національного

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Візит парламентської делегації на чолі з Миколою-Мирославом Петрецьким до України

19-22 серпня Україну з робочим візитом відвідала делегація Групи дружби з Україною Парламенту Румунії. Це був перший двосторонній парламентський візит з початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації. До складу делегації увійшли голова групи, депутат Микола-Мирослав Петрецький, заступник голови Йоан Балан та член групи Бріан Крістіан.

Було підкреслено важливість створення сприятливого середовища для румунських інвестицій та розвитку довгострокового економічного партнерства з прямими вигодами для прикордонних громад та регіону в цілому. Українські представники подякували Румунії за її підтримку з початку війни, зокрема, за допомогу біженцям та постійну підтримку в дипломатичному плані.

У Києві делегація зустрілася з представниками Урядового офісу координації євро-

законодавства з асquis ЄС та у підготовці офіційних переговорних позицій.

Візит завершився зустрічами на високому рівні, в тому числі з Головою Верховної Ради України Русланом Стефанчуком, Головою Державної служби з питань етнополітики та свободи совісті Віктором Єленським та Заступником Міністра закордонних справ Євгеном Перебийнісом.

Під час дискусій було підкреслено важливість парламентської дипломатії у зміцненні двосторонніх відносин та зосереджено увагу на конкретних ініціативах у сферах міжпарламентської співпраці, захисту національних меншин та просування процесу європейської інтеграції України.

Були високо оцінені зусилля України щодо приведення законодавства про захист нацменшин у відповідність до європейських та міжнародних стандартів, а румунська модель була відзначена як приклад передової практики. Водночас було обговорено роль румунської та української громад в обох країнах як міцних мостів між Румунією та Україною.

Зустріч у Міністерстві закордонних справ була присвячена перспективам розвитку стратегічного партнерства між Румунією та Україною та твердій підтримці Румунією суверенітету, незалежності та територіальної цілісності України. Румунська сторона підтвердила свою відда-

Візит розпочався з відвідання міста Ізмаїла, де проживає активна і добре інтегрована румунська громада. Дискусії з представниками місцевої влади та громади були зосереджені на стимулюванні, диверсифікації та консолідації економічної діяльності на регіональному рівні та визначенні шляхів підтримки збереження рідної мови та культурної ідентичності, а також розвитку освіти румунською мовою.

Зустріч з ректором Ізмаїльського державного гуманітарного університету, професором Ярославом Кічуком включала теми академічної мобільності, співпраці між румунськими та українськими університетськими центрами, а також спільних дослідницьких проєктів. Було також обговорено рішення щодо модернізації румуномовних шкіл в Одеській області та створення освітніх програм для зміцнення зв'язків між двома країнами.

В Одесі та Миколаєві румунська делегація провела зустрічі з представниками обласної та місцевої влади, а також з представниками посольства Данії в Миколаєві. Дискусії були зосереджені на перспективах залучення Румунії до процесу відбудови України, зокрема, шляхом реалізації спільних проєктів у сферах інфраструктури, транспорту, сільського господарства та енергетики.

пейської та євроатлантичної інтеграції, з якими обговорила деталі підготовки до початку переговорів про вступ до ЄС. Румунська сторона підтвердила свою підтримку прискоренню цього процесу і запропонувала технічну експертизу, в тому числі з питань адаптації національного законодавства до європейських стандартів і розробки планів дій щодо захисту національних меншин. Українська сторона поінформувала про стан підготовки, відзначивши прогрес в аналізі сумісності національного

ність європейському курсу України та Республіки Молдова, підкресливши, що розширення Європейського Союзу є стратегічною інвестицією в безпеку регіону.

Візит продемонстрував важливу роль парламентської дипломатії у зміцненні двосторонніх відносин та підтвердив тверду підтримку Румунією суверенітету, незалежності та територіальної цілісності України, а також її європейського майбутнього.

Василь КАПТАРУ

Новий навчальний рік: освіта як основа збереження української ідентичності в Румунії

Початок навчального року завжди сповнений особливого хвилювання як для учнів і батьків, так і для вчителів, які стоять на передовій формування знань, виховання й духовного розвитку молодого покоління. Для українців Румунії школа рідною мовою є не лише місцем навчання, а й простором збереження традицій, культури та національної ідентичності.

Саме вчитель відіграє ключову роль у цьому процесі: він не лише навчає граматики чи літератури, а й передає учням глибинні цінності рідного слова, виховує любов до української культури, прищеплює гордість

за свою спадщину. Уроки української мови стають для дітей містком між сьогоденням і минулим, допомагають усвідомити своє коріння та формують почуття приналежності до великої української спільноти.

Не менш важливою є підтримка, яку освітянам та учням надає Союз українців Румунії. Завдяки його ініціативам і фінансуванню виходять підручники, методичні матеріали та наукові праці, проводяться курси підвищення кваліфікації, організуються зустрічі й наради вчителів. Це яскравий приклад того, як СУР може впливати на розвиток освіти та утвердження рідної мови в освітньому процесі.

Важливу роль у забезпеченні якісної освіти відіграє й Румунська держава, яка на законодавчому рівні гарантує право на навчання рідною мовою для національних меншин. Завдяки її підтримці українські школи та класи функціонують у різних регіонах країни, створюються умови для підготовки педагогічних кадрів, а діти мають змогу вчитися рідною українською мовою. Це свідчить про реальне прагнення держави зберігати культурне розмаїття та плекати багатонаціональну гармонію суспільства.

Окрему увагу сьогодні приділяють і дітям-біженцям з України, які були змушені залишити свої домівки через війну, але продовжують навчання в Румунії. Для них школа рідною мовою стає не лише місцем здобуття знань, а й безпечним простором, де вони можуть зберегти зв'язок зі своєю культурою та мовою, знайти підтримку й адаптуватися до нових умов. Спільними зусиллями вчителів, громади та держави створюються можливості, щоб ці діти відчували себе частиною української шкільної родини за кордоном.

Початок нового навчального року - це нагода ще раз усвідомити, що освіта рідною мовою є фундаментом збереження національної ідентичності. Це спільна справа вчителів, батьків, громади та організацій, які підтримують школу. І доки українське слово звучить у класах Румунії, доти житиме й українська культура, традиції та духовність.

Василь КАПТАРУ

V-й «Табір для українських дітей» зібрав понад 350 учасників

З 23 по 28 серпня 2025 року Союз українців Румунії організував на курорті Юпітер п'ятий «Табір для українських дітей» – масштабний освітній проєкт, присвячений збереженню та просуванню української мови, культури і традицій.

У заході взяли участь понад 350 дітей з Румунії, які відзначилися високими результатами на олімпіадах та шкільних конкурсах, а також з України (включно і біженці) та Республіки Молдова. До учасників табору долучилися також представники органів влади Румунії, України та Республіки Молдова, члени дипломатичного корпусу, Міністерства освіти, шкільних інспекторів та української громади.

Програма поєднала майстерні з українських традицій, культурні та мистецькі заняття, а також розважальні й спортивні активності. Це дало дітям нагоду не лише відпочити, але й пізнати глибину української культури,

розвивати творчість та здобувати новий досвід у дружньому середовищі.

Подібні заходи мають величезне значення для заохочення дітей до навчання, виховання поваги до рідної мови та збереження націо-

нальної ідентичності. «Табір для українських дітей» став прикладом того, як освіта може поєднуватися з грою, а традиції – із сучасними методами виховання.

Важливий внесок Союзу українців Румунії у реалізацію цього проєкту ще раз підтвердив його роль як ключової організації, що підтримує молоде поко-

ління, допомагає розкривати таланти та формує середовище, де українська культура живе і передається далі.

www.uur.ro

Румунія посилює співпрацю з Україною в оборонній сфері

Румунія надала Україні 22 пакети військової допомоги з початку російського вторгнення, а 23-й вже готовий до відправки. Про це заявив міністр оборони України Денис Шмигаль після офіційної зустрічі з міністром оборони Румунії Йонуцом Моштяну в Києві. Своєю чергою, очільник румунського оборонного відомства підкреслив, що допомога, яка надається, включає боеприпаси, тактичне обладнання та найсучасніші технології, а також підтримку у вигляді навчання українських військовослужбовців у Румунії.

«Сьогодні я зустрівся з міністром оборони України Денисом Шмигалем. Ми говорили про безпеку України, про мир, якого ми всі прагнемо, про європейське майбутнє нашого регіону, а також про те, що ми можемо побудувати разом після війни. Боротьба України – це боротьба за незалежність і суверенітет своєї країни і водночас боротьба за наші спільні цінності. Ми і надалі будемо на їхньому боці в цій боротьбі, співпрацюватимемо в розробці румунсько-української військової продукції в рамках Європейської програми SAFE, залучатимемо румунські компанії до відбудови України і працюватимемо над зміцненням безпеки на Чорному морі. Путін думав, що за допомогою терору і бомб він зможе зупинити європейський курс України і загрожувати безпеці Європи. Він помилився. Україна сильніша, а Румунія є частиною коаліції тих, хто захищає демократичні цінності і буде частиною відновлення європейської та безпечної України», – написав Йонуц Моштяну у Facebook.

Міністр оборони України Денис Шмигаль високо оцінив постійну підтримку Румунії та наголосив на розширенні двостороннього співробітництва: «Щиро вдячний за непохитну підтримку Румунії за ключовими напрямками. Країна вже надала Україні 22 пакети військової допомоги, а найближчим часом наші воїни отримають 23-й. Румунія продовжує тренування українських пілотів F-16 та робить інші суттєві внески у формування нашого протиповітряного щита», – написав він. Міністр оборони України зазначив, що під час зустрічі сторони обговорили розвиток промислової кооперації, пріоритетом якої є виробництво дронів-перехоплювачів, FPV-дронів та далекобійних дронів. Також розглянули можливість використання механізму SAFE для запуску спільних проєктів із обміну технологіями та розвитку українського виробництва на території Румунії.

Іншою важливою темою стало залучення Румунії до ініціативи PURL, що забезпечує українських військових американською зброєю. Представники розвідки надали румунським партнерам детальну інформацію про безпекову ситуацію та плани Росії. Разом сторони проаналізували виклики, які російська агресія створює для України та Румунії.

Денис Шмигаль подякував уряду та народу Румунії, особисто панові Моштяну за ефективну співпрацю та потужну підтримку України.

Міністр оборони Румунії відвідав Київ у День Незалежності України

Йонуц Моштяну відвідав Київ для участі у заходах, присвячених Дню Незалежності України. Візит не був анонсований заздалегідь. Він взяв участь у церемонії вшанування пам'яті загиблих українських військовослужбовців, де поклав вінок, а також в інших офіційних заходах, організованих українською владою, – повідомляє прес-служба Міноборони.

«Сьогодні, в Києві, в день, коли Україна святкує свою незалежність, мої думки зводяться до всіх тих, хто втратив життя в цій несправедливій війні, розв'язаній путінською Росією», – написав Йонуц Моштяну в Facebook.

Міністр оборони підкреслив, що жертви війни не повинні бути забуті. «Невинні мирні жителі, зруйновані сім'ї, діти, які залишилися без батьків – жертви російської агресії не можуть бути забуті. Я поклав вінок в пам'ять про всіх загиблих. Український народ заслуговує на наше захоплення і підтримку за мужність, з якою він захищає не лише свою свободу, але й безпеку Європи», – додав пан Моштяну.

Він зазначив, що кожен день українського опору сприяє безпеці Румунії та її союзників. «Кожен день українського опору означає більше безпеки для Румунії та всіх наших союзників. Румунія залишається твердо на боці України. Ми не піддаємося пропаганді і тиску з боку промосковських партій», – заявив міністр.

Водночас, як повідомляє Міністерство оборони, Йонуц Моштяну у Києві взяв участь у

Форумі оборонного співробітництва, де представив внесок і постійну підтримку України з боку Румунії, а також активну роль Румунії в міжнародних зусиллях зі зміцнення регіональної безпеки і стабільності.

Зустріч з Юлією Свириденко

Також у Києві Міністр національної оборони Румунії зустрівся з прем'єр-міністеркою України Юлією Свириденко. Переговори були зосереджені на участі румунських компаній у відбудові сусідньої країни та співпраці в галузі оборони. «Продуктивна зустріч з прем'єр-міністеркою України Юлією Свириденко. Ми продовжили дискусії щодо розвитку економічного та промислового співробітництва в галузі оборони та участі румунських компаній у відбудові України», – написав Йонуц Моштяну у вівторок у Facebook. За словами міністра, «відновлення України принесе економічні переваги обома країнам». «Для Румунії це чудова можливість: румунські компанії зможуть брати участь у проєктах на мільярди євро, які відбуваються в Україні і зміцнять нашу економіку. Путін приніс війну і руйнування. Разом з нашими партнерами ми принесемо відновлення, співпрацю та мир. Сьогоднішня солідарність з Україною – це інвестиція в європейське та безпечне майбутнє нашого регіону», – написав пан Моштяну.

Своєю чергою, Прем'єр-міністерка України Юлія Свириденко повідомила у дописі в Telegram, що під час зустрічі з міністром оборони Румунії Йонуцом Моштяну були обговорені питання безпеки, оборони та відбудови. Вона підкреслила, що українська сторона високо цінує допомогу Румунії й розглядає можливість спільного виробництва дронів та іншого озброєння. Юлія Свириденко зазначила, що румунські партнери виявили зацікавленість у проєктах з розвитку транспортної та енергетичної інфраструктури, пунктів пропуску через кордон, а також у фінансуванні малого та середнього бізнесу. Окремо було обговорено досвід освоєння фондів ЄС та домовлено активізувати співпрацю для залучення європейського фінансування.

Значну увагу сторони приділили питанням модернізації наявних та відкриттю нових пунктів пропуску на кордоні, зокрема у співпраці з Молдовою. «Важливою темою розмови була євроінтеграція України. Ми технічно готові до відкриття перших трьох переговорних кластерів і розраховуємо на підтримку Румунії, щоб Україна та Молдова просуваються цим шляхом разом», – наголосила Прем'єр-міністерка України, назвавши зустріч змістовною та результативною.

(Продовження на 6 стор.)

Василь КАПТАРУ
Всесвітня служба Радіо Румунія

Нові горизонти співпраці: міжнародна конференція СУР зміцнює зв'язки Румунії з Україною та Р. Молдова

27-29 серпня 2025 року Союз українців Румунії (СУР) провів унікальну міжнародну конференцію, що стала знаковою подією для зміцнення транскордонного співробітництва. Захід, присвячений стратегіям вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування та посилення партнерства між Румунією, Україною та Республікою Молдова, зібрав понад 110 учасників. Серед них були представники місцевих і центральних органів влади, експерти з питань регіонального розвитку, а також посадовці з Румунії та України, які об'єднали зусилля для пошуку практичних рішень.

Урочисте відкриття конференції зібрало вражаючий склад учасників. З румунського боку виступили голова Союзу українців Румунії, депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький, депутатка Діана Стойка, голова Комітету з європейських справ Палати депутатів, радниця Рахункової палати Румунії Лачіко Еніко Каталін, заступник державного секретаря Департаменту міжнародних відносин Дінчер Джафер, заступниця Державного

секретаря Міністерства інвестицій та європейських проєктів Анка Йоана Урда, виконавчий директор Регіонального офісу транскордонного співробітництва Чезар Грозаву, керівник Служби моніторингу

проєктів Міністерства розвитку, громадських робіт та адміністрації Ніколає Няца.

Українську сторону представили керівники з кількох областей, зокрема: голова Рахівської районної державної адміністрації Владислав Михайлович Кич, директор Департаменту стратегічних комунікацій Закарпатської ОДА Роман Молдавчук, начальниця управління культури Чернівецької ОДА Олена Боднар, радник Чернівецької обласної (військової) державної адміністрації Олег Доскоц та інші. У своїх виступах вони наголосили на важливості інституційної співпраці та готовності до реалізації спільних проєктів, що матимуть позитивний вплив на життя громад.

У своєму виступі голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький підкреслив, що багаторічний досвід довів необхідність регіональних партнерств для розвитку органів місцевого самоврядування. Він наголосив на важливості подальших інвестицій у професіоналізацію місцевих адміністрацій, адже саме це дозволяє громадам бути краще підготовленими до сучасних викликів.

(Закінчення на 7 стор.)

Румунія посилює співпрацю з Україною в оборонній сфері

(Закінчення. Поч. на 5 стор.)

Досвід ЗСУ вже впроваджується у військову підготовку Румунії

Міністра оборони у Києві супроводжував начальник Генерального штабу Збройних сил Румунії, генерал Георгіце Влад, який у вівторок, 26 серпня, написав у Facebook, що методи оборони, які використовують українські військові,

виявилися корисними при адаптації румунських сценаріїв навчань. Генерал Влад повідомив, що був присутній на заходах, організованих 24 серпня з нагоди 34-ї річниці проголошення незалежності України, а також на Форумі оборонного співробітництва 25 серпня.

На полях цих заходів він провів низку зустрічей з начальником Генерального штабу Збройних сил України генерал-лейтенантом Андрієм Гнатовим. Дискусії були зосереджені на ситуації на українському фронті, розвитку регіональної безпеки, стані та перспективах операцій НАТО та ЄС на підтримку України, а також підготовці українських військовослужбовців на території країн-членів Альянсу.

«Я відзначив стійкість українського народу після більш ніж трьох років російської військової агресії. Однією з очевидних рис героїчної української армії у цій війні за національну оборо-

ну є творчий підхід її військовослужбовців. Уроки, які вони засвоїли, призвели до важливих

змін у способах ведення сучасних військових конфліктів. Значна частина цих нових підходів вже впроваджена у сценарії, які складають основу нашої готовності та підготовки в союзницькому контексті», – підкреслив генерал Влад.

CFR розпочинає електрифікацію залізничної лінії до кордону з Україною

Національна залізнична компанія Румунії – CFR SA підписала договір на проектування та виконання робіт із консорціумом RailEC, до якого входять компанії Alstom та A&S Turism Construct. Мета співпраці – електрифікація 30-кілометрової залізничної ділянки, що сполучає Дерменешть, Дорнешть та Вікшань Сучавського повіту, поблизу кордону з Україною. Договір було підписано 26 серпня 2025 року і передбачає 8 місяців для підготовчих проектних робіт та 18 місяців для практичної реалізації. Загальний бюджет становить 117 млн лейв, а фінансування забезпечується в рамках

угоди про фінансування MIE/CEF 2021-2027 та з Державного бюджету Румунії.

Основна мета ініціативи – прискорити модернізацію залізничної інфраструктури, сприяти підвищенню економічної конкурентоспроможності Румунії, а також підвищити пропускну здатність вантажоперевезень на стратегічному міжнародному залізничному коридорі через прикордонний перехід Вікшань – Вадул-Сірет.

З іншого боку, на початку серпня між Києвом, Кишиневом і Бухарестом був запущений прямий рейсовий потяг у тестовому режимі. Згодом він почне курсувати на постійній основі. Це перший запуск потяга з початку повномасштабної війни, який напругу з'єднає столиці Румунії, Р. Молдова та України.

Василь КАПТАРУ
Фото: facebook.com/cfrinfrastructura

Нові горизонти співпраці: міжнародна конференція СУР зміцнює зв'язки Румунії з Україною та Р. Молдова

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

Попри складні часи, – зазначив Микола-Мирослав Петрецький, – саме вони створюють історичні можливості для зміцнення відносин між Румунією, Україною та Республікою Молдова й започаткування проєктів, що відповідають як нагальним потребам, так і стратегічним перспективам розвитку.

Робота конференції зосередилася на питаннях, що викликали найбільший інтерес. Заступник Державного секретаря Дінчер Джафер представив тему боротьби з мовою ворожнечі та сприяння соціальній згуртованості у багатонаціональних громадах. Консультантка з європейських фондів Ралука Форгас, виконавчий директор Регіонального офісу транскордонного співробітництва Чезар Грозаву та керівник служби моніторингу проєктів Міністерства розвитку Ніколає Няца розповіли про активізацію транскордонного співробітництва у рамках Спільних операційних програм Румунія – Україна та Румунія – Республіка Молдова на 2021–2027 роки. Окрему увагу приділили темам державних закупівель і підвищення ефективності адміністративних витрат, які представила радниця Рахункової палати Румунії Лачіко Еніко Каталін.

Дискусії продовжилися у форматі сесій, присвячених адміністративній прозорості та покращенню комунікації з громадянами. Під час обговорень місцеві обранці Союзу українців Румунії поділилися власним досвідом. Зокрема, мер Ремет Іван Клаудіу Брінзанік та заступник голови СУР Іоан Рекало поділилися досвідом того, як постійний діалог з громадянами допомагає

створювати сучасну адміністрацію, що працює на благо людей. Соєю чергою, Дінчер Джафер також торкнувся важливості дотримання прав національних меншин у сфері державного управління - від представництва до відчутних результатів, акцентуючи на способах їх сталого гарантування та розвитку.

Кульмінацією конференції стало підписання семи угод про співпрацю між орга-

нами місцевого самоврядування Румунії та України, зокрема між:

- мерією Ремет Марамурського повіту Румунії та Буштинською територіальною громадою Закарпатської області України;
- мерією Ремет та Богданською територіальною громадою Закарпатської області України;
- мерією Бистрого Марамурського повіту Румунії та Буштинською громадою;
- мерією Бистрого та Богданською громадою;
- мерією Ульми Сучавського повіту Румунії та Більче-Золотецькою громадою Тернопільської області України;

• мерією Ізвоареле Сучавей Сучавського повіту Румунії та Іване-Пустенською громадою Тернопільської області України;

• Пішкотьською місцевою радою Сату-Марського повіту Румунії та Іршавською територіальною громадою Закарпатської області України.

Ці документи стали знаковим кроком до зміцнення партнерських відносин та мають на меті не лише поглибити дружні зв'язки, а й сприяти обміну досвідом, економічному, освітньому та культурному співробітництву. Ключовим завданням є започаткування спільних проєктів, фінансованих європейськими програмами, які допоможуть модернізувати інфраструктуру та підтримати відбудову України.

Міжнародна конференція стала платформою для відкритого діалогу, обміну досвідом і найкращими практиками, створивши основу для розвитку стійких партнерських відносин і реалізації проєктів, покликаних принести реальну користь жителям Румунії, України та Республіки Молдова.

Цим заходом Союз українців Румунії підтвердив свою відданість підтримці транскордонного співробітництва, розвитку дво- і тристоронніх відносин, а також взаємодії з багатонаціональними громадами країни. Водночас СУР зарекомендував себе як надійний партнер органів державної влади, наголосивши на переконанні, що завдяки тісній співпраці та спільній відповідальності ініціативи можуть бути втілені у конкретні результати та стати справжніми можливостями для прогресу.

Українські громади Румунії відзначили 34-ту річницю Незалежності України

Союз українців Румунії (СУР) відзначив 23-25 серпня 2025 року 34-ту річницю Дня Незалежності України. Заходи відбулися у всіх філіях по всій країні, об'єднавши місцеві громади, біженців та офіційних гостей, щоб відзначити момент солідарності та надії в нинішньому контексті війни в Україні.

Сату-Марська філія

Сату-Марська філія Союзу українців Румунії організувала святкову церемонію, в якій взяли участь етнічні українці, біженці, які тимчасово оселилися в Сату-Маре, а також численні представники місцевої влади та громадянського суспільства. Захід відкрила голова філії Ірина Люба Горват, яка підкреслила мужність українського народу у відстоюванні своєї незалежності перед обличчям російської агресії. Зі словами подяки та солідарності виступила депутатка Вишківської міської ради Жанна Микитюк, а заступник голови філії Михайло Гава вшанував пам'ять загиблих героїв. Захід завершився покладанням вінків та квітів до пам'ятника поета Тараса Шевченка, підкресливши єдність та взаємну підтримку між Румунією та Україною.

Бухарестська філія

Члени Бухарестської філії СУР відсвяткували День Незалежності разом з членами театральної групи "Фаворит" та багатьма українськими біженцями. Художня координаторка Ліза Йонеску та режисерка Крістіна Джамала відкрили захід словами про важливість незалежності та про солідарність української діаспори. Програма включала історичні сцени, літературні фрагменти, художні моменти та свідчення біженців, створюючи простір пам'яті та спілкування. Захід поєднав у собі урочистість та культурне натхнення, сприяючи єдності та стійкості української громади в Румунії.

Тіміська філія

Тіміська філія СУР відзначила День Незалежності в Будинку культури українців, організувавши круглий стіл за участю представників місцевої та повітової влади, неурядових організацій, вчителів та українських біженців. Голова філії Марія Сабо Кондрей підкреслила важливість збереження незалежності та суверенітету України, а також зусилля СУР, спрямовані на інтеграцію біженців та популяризацію рідної мови. Захід продовжився концертом та декламуванням віршів, що підкреслило важливість освіти, культури та солідарності між громадами.

Ботошанська філія

У неділю, 24 серпня 2025 року, в приміщенні Ботошанської філії відбулося святкування Дня Незалежності за участі голови філії Віктора Семчука, віцемера н.п. Киндешть та членів ансамблю «Весна». Захід розпочався з виконання гімнів Румунії та України, після чого відбулися виступи про історичне та культурне значення цього дня, художні моменти та декламування віршів. Головним посланням події була єдність, пам'ять про героїв та передача культурних цінностей новому поколінню. Учасники ділилися спільними емоціями та цінностями, зміцнюючи зв'язок між місцевою та українською громадами. Учасники ансамблю «Весна» виконали пісні та вірші, натхненні творами Тараса Шевченка.

Тульчанська філія

Тульчанська філія СУР також організувала захід з нагоди святкування Дня Незалежності України, який відзначив 34-ту річницю незалежності сусідньої держави. Подія підтвердила солідарність української громади в Румунії з українським народом та сприяла популяризації культурної ідентичності. Захід розпочався з виконання гімнів Румунії та України і продовжився офіційними виступами організаторів та гостей. У святкуванні взяли участь представники місцевої влади та національних меншин повіту. Хвилина мовчання в пам'ять за загиблими героями, концертна програма та виставка традиційних предметів віддали данину стійкості українського народу та відзначили багатство українських традицій.

(Продовження на 9 стор.)

Українські громади Румунії відзначили 34-ту річницю Незалежності України

(Закінчення. Початок на 8 стор.)

Марамуреська філія

У своєму приміщені в місті Сігету Мармаціей Марамуреська філія організувала круглий стіл, тематичні кінопокази та читання віршів дітьми біженців. У святкуванні взяли участь лідери української громади, члени СУР, вчителі Педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка, співробітники філії та українські біженці. Програма розпочалася з виконання гімнів Румунії та України, після чого відбувся круглий стіл, виступи зі словами солідарності, презентація PowerPoint, присвячена Дню Незалежності, читання віршів дітьми біженців, а також показ тематичного фільму. Захід підкреслив важливість цього дня, нагадавши про історію, ідентичність і боротьбу українського народу за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність.

Караш-Северінська філія

Українська громада села Зоріле, комуни Копашиль, з емоціями та повагою відсвяткувала День Незалежності України, день, що має глибоке значення для всієї нації. Захід став символом солідарності, єдності та відданості фундаментальним цінностям та українській культурній ідентичності. Учасники підкреслили своє глибоке захоплення і повагу до України, навіть далеко за її межами, а також прагнення громади зберегти і передати майбутнім поколінням мову, традиції та культурні цінності нації. Святкування стало не лише моментом колективної радості, але й актом підтвердження національної ідентичності в контексті мультикультурного європейського простору, підкресливши важливість солідарності та взаємоповаги між громадами.

Ясська філія

Заходи, присвячені святкуванню Дня Незалежності України, були також організовані й Ясською філією СУР. 24 серпня святкова програма розпочалася з промови голови Ясської філії Даніеля Серденчука. Були виконані національні гімни Румунії та України, після чого радник мера Ясс зачитав послання останнього. Також виступили представники українських біженців, які тимчасово оселилися в Яссах, а також запрошених установ та організацій, у тому числі спільноти буковинських письменників з Ясс. Друга частина програми надала гостям можливість переглянути матеріали під гаслом «Моя Україна» і завершилася літературно-музичною програмою, присвяченою цій події. Вона включала поезію та епіграми українською та румунською мовами, а також виступ вокального колективу Будинку офіцерів м. Ясси.

Офіс у Констанці

У Констанці захід відбувся біля Стовпа Миру, що навпроти парку Тебекеріей, і був присвячений місцевій громаді етнічних українців та українських біженців. Організатори підкреслили, що метою заходу було не лише згадати історію України, але й висловити солідарність з цінностями української держави та прагнення до миру. У заході взяли участь близько 25 осіб – члени української громади, представники інших етнічних меншин та місцеві чиновники. Подія розпочалася зі співу гімнів Румунії та України у виконанні баритона Юліана Брату та української співачки Анастасії Єрмакової. Представники місцевої адміністрації та етнічних меншин виступили з вітальними промовами, підкресливши роль української громади та символізм українського прапора. Захід завершився покладанням квітів до Стовпа Миру українським героєм Романом Пронінім на знак поваги та солідарності.

www.uur.ro

Румунія – серед перших друзів незалежної України

Румунія була серед перших держав світу, які визнали незалежність України, підтвердивши тим самим відданість демократичним цінностям та праву народів на самовизначення.

1 лютого 1992 року було встановлено дипломатичні відносини між двома країнами, що одразу супроводжувалося відкриттям Посольства Румунії в Києві замість Генерального консульства, яке діяло в українській столиці ще з 1971 року. Цей крок став початком міцного партнерства, яке з роками лише поглиблюється.

Упродовж більш ніж трьох десятиліть Румунія приділяє особливу увагу розвитку відносин з Україною, послідовно підтримуючи її європейський курс та євроатлантичні прагнення. Саме в ювілейні дні української незалежності ми особливо підкреслюємо важливість цієї підтримки, яка є не лише символічною, а й конкретною та практичною.

Румунія чітко і послідовно виступає на захист суверенітету та територіальної цілісності України. Вона не визнає анексію

Кримського півострова Російською Федерацією і вважає його невід'ємною частиною України. Така ж позиція стосується і чотирьох регіонів на сході України – Херсонської, Запорізької, Донецької та Луганської областей, які були частково окуповані збройними силами Російської Федерації.

Румунія рішуче засуджує агресивну війну, розпочату Росією 24 лютого 2022 року, що стала грубим порушенням міжнародного права, Статуту ООН і засадничих принципів світового порядку, заснованого на правилах. Підтримка України з боку Румунії у цей критичний час є свідченням справжнього добросусідства, партнерства і солідарності.

Відзначаючи річницю незалежності України, ми водночас підкреслюємо, що дружба й партнерство між Україною та Румунією є солідним фундаментом для нашого спільного європейського майбутнього.

Василь КАПТАРУ

Юпітер 2025:

Національна нарада вчителів української мови зібрала педагогів із трьох країн

26 – 28 серпня 2025 року Союз українців Румунії організував на курорті Юпітер IX-ту Національну нараду вчителів української рідної мови та курси підвищення кваліфікації. Цей захід, що став однією з найважливіших подій, присвячених українській рідномовній освіті, традиційно об'єднує понад 100 учителів із Румунії, України та Республіки Молдова, які працюють над спільною благородною місією – зберігати, популяризувати й передавати українську мову та літературу майбутнім поколінням.

Участь в офіційному відкритті взяли: голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, радник з питань української меншини в Міністерстві освіти Румунії Мар'яна Біліч, заступники генеральних шкільних інспекторів повітів Тіміш та Караш-Северін Сімона-Екатеріна Бежан і, відповідно, Петру Бельчу, представники університетських кіл Румунії та України, інспектори з питань української меншини з повітів Ботошань, Марамуреш, Сучава та Тіміш, члени Ради Союзу українців Румунії, а також вчителі української мови і літератури разом із колегами з України та Республіки Молдова. Присутність такої широкої делегації підтвердила значення заходу як платформи для діалогу, співпраці та обміну досвідом.

Голова Союзу українців Румунії (СУР), депутат Микола-Мирослав Петрецький у своєму виступі наголосив, що освіта є ключовим елементом розвитку суспільства, а СУР, добре розуміючи це, приділяє значну частину своєї діяльності саме підтримці навчання рідною мовою. Він підкреслив, що освіта українською мовою важлива не лише як навчальний процес, а й як чинник збереження, розвитку й популяризації мови, культури та традицій національної спільноти. При цьому Румунія, за його словами, є прикладом передового досвіду у сфері освіти національних меншин, а СУР активно представляє цю модель на міжнародних форумах, зокрема у Світовому Конгресі Українців, Європейському Конгресі Українців та Українській всесвітній координаційній раді.

Він підкреслив, що жоден прогрес в освіті неможливий без вчителів та учнів, які є справжнім серцем системи. Голова СУР подякував педагогам за їхню відданість і професіоналізм, з якими вони навчають та наді-

хають молодь, згадавши своїх учительок української мови, котрі прищепили йому любов до рідного слова. «Учительки часто стають для дитини другою матір'ю», – зазначив Петрецький. Він також наголосив, що

підкреслив, що освіта – це сфера, де завжди є місце для вдосконалення, а приклади успішних моделей дозволяють уникати помилок минулого. Завершуючи виступ, Микола-Мирослав Петрецький подякував учасникам за співпрацю, запевнив у підтримці з боку румунської влади та парламенту й наголосив, що інвестиції в освіту – це насамперед інвестиції в майбутнє.

У своїх виступах учасники підкреслили важливість рідної мови в освіті – не лише як навчального інструмента, а й як фундаментального елементу збереження культури, ідентичності та традицій української спільноти. Водночас було відзначено внесок Союзу українців Румунії у впровадження кращих практик на міжнародному рівні та наголошено на центральній ролі педагогів і учнів, які є стрижнем освітнього процесу.

Перед початком роботи конференції відбулася презентація книги «Використання інтерактивних методів розуміння тексту в початковій школі», авторкою якої є Валентина-Лариса Петрецька. Книга, видана за фінансової підтримки Союзу українців Румунії, представляє сучасні інтерактивні методи навчання та є корисним інструментом для педагогів і всіх учасників освітнього процесу. Вона демонструє, як сучасні підходи можуть сприяти кращому розумінню текстів і розвитку навичок читання вже з молодшої школи.

Після презентації відбувся круглий стіл на тему «Українська мова – основа безперервності існування української спільноти в Румунії». Учасники обговорили результати олімпіад, конкурсів і випускних іспитів 2025 року, вступ до ліцеїв з українською мовою навчання, складання іспиту на атестат зрілості та перспективи продовження освіти у вищих навчальних закладах. Наголошувалося на необхідності високої професійної підготовки задля підтримки освітньої досконалості.

Важливою темою дискусій стала нормативно-правова база на 2025–2026 навчальний рік. Обговорювалися структура навчального року, діяльність комісій з розробки навчальних планів, зміст шкільних програм і підручників, проведення національних конкурсів, а також положення Закону №198/2023 про освіту мовами національних меншин.

(Продовження на 12 стор.)

Василь КАПТАРУ
www.uur.ro

навіть у складні часи виникають нові рішення і можливості, відзначивши позитивні зміни, які останнім часом спостерігаються в Україні та Республіці Молдова, зокрема у сфері освіти.

Цьогорічна нарада, за словами голови СУР, відбулася у розширеному та інтерактивному форматі, включаючи педагогів з України та Молдови, що сприяє ефективному обміну досвідом і кращими практиками. Він

Багатоголосся культур і яскрава присутність українців на фестивалі ProEtnica 2025 у Сігішоарі

З 27 по 31 серпня у середньовічній Сігішоарі відбувся XXI-й Міжкультурний фестиваль ProEtnica. Подія пройшла під високим патронатом Президента Румунії та в контексті відзначення 145-річчя румунсько-німецьких дипломатичних відносин.

Метою фестивалю традиційно стало зміцнення міжкультурного діалогу та підтримка міжетнічного миру. ProEtnica є однією з найважливіших платформ у Румунії, де національні меншини мають

змогу презентувати свою культуру, мистецтво та традиції широкій публіці. Організаторами заходу виступили Департамент міжетнічних відносин та Міністерство культури Румунії, а партнером став Муреський повіт.

Цьогоріч Союз українців Румунії представив багату й різноманітну програму. На сцені фестивалю виступили вокальні ансамблі «Ясниця» (Галац) та «Рибалка» (Крішан, Тульчанський повіт), танцювальні колективи «Козачок» (Балківці, Сучавський повіт) та «Червона Ружа» (Кієр, Арадський повіт), а також сольні виконавиці Ніколета Грінь (Тімішоара) та Сіміна Марія Колопельник (Ремети, Марамуреський повіт).

Особливо сподобалась глядачам вистава «Бухарест – Чульніца» у постановці Українського національного театру ім. Івана Франка за сценарієм Михайла Гафії Трайсти та у режисурі Лізи Марії Йонеску.

Не менш важливою подією стала презентація книги «Герої не вмирають» Михайла Гафії Трайсти, що є даниною шани 155 українським письменникам і журналістам, які віддали життя в боротьбі за вільну та незалежну Україну.

Крім цього Союз українців Румунії підготував стенди з літературою, виданнями, традиційними ремеслами та витворами народного мистецтва, відкриваючи відвідувачам багатство української культурної спадщини в Румунії.

СУР висловлює щиру вдячність організаторам фестивалю за створені умови для міжкультурного діалогу та гідне представлення української громади на престижному майданчику ProEtnica.

www.uur.ro

Анастасія ТРИФОНОВА

Надія на життя

(Закінчення. Початок у н-р 13-14/2025 р.)

Але фашисти були неблаганні. Солдати змусили Йосипа дивитись, як в страшних муках гине його сім'я.

Перелякана дівчинка не могла поворухнутись. Гелена не знала, що робити далі, куди йти. Вона зрозуміла, що вони залишились самі. Але вона мусила йти і вижити заради себе та Іванка, бо тільки вони вдвох вціліли з їхньої великої родини.

Гелена заглянула у вікно і побачила сплячих німців. На столі був великий безлад, гора недоїдків. Голод зробив свою справу, і забувши про обережність, вона навшпиньках зайшла до кімнати, хапаючи зі столу усе, що трапилось під руку.

Дівчинка вийшла з двору. Куди йти? Де сховатись?

Не відчувачи ніг, Гелена побігла по дорозі до лісу. Раптом вона відчула страшенний біль, який кинув її на землю. Це Один з п'яних німців прокинувся, а коли побачив мішень, не впустив своєї можливості...

Побачивши, що дівчинка впала, фашист зареготав, задоволений собою.

Дівчинка вціліла, але куля зачепила її

плече. Ледь дійшовши до найближчих кущів, вона сховалась під густими гіллям, а згодом втратила свідомість.

Раптом Гелена побачила своїх батьків. Вона не повірила сама собі, бо вони стояли прямо перед нею, так лагідно посміхалися їй.

— Гелено, доню... — шепотіли батьки. Вони говорили про щось дуже важливе, але їх голоси були немов на дні глибокого озера.

— Прокинься! Біжи! — почувла дівчинка.

Її Серце забилося сильніше, повітря не вистачало. Розплющивши очі, вона побачила чорне небо, затулене густими хмарами диму. Було дуже боляче, але, зібравши усю свою силу, Гелена встала на ноги. Намагаючись втримати Іванка на собі, дівчинка пішла далі.

Лунала тиша, але в її голові, все ще чувся жорстокий регіт фашиста, який пустив кулю їй у спину.

— Нумо, йди хутчіш! — Гелена намагалася йти далі. Тихенько схлипуючи, дівчинка витирала сльози на своєму брудному обличчі.

Сили залишали її. Раптом вона помітила українських військових.

— Агов, ми тут! — Закричала дівчинка, коли помітила українських військових. Її голос був, таким слабким, що здавалось ніхто її не почує. Військові машини віддалялися все далі.

— Ні! — Гелена закричала настільки голосно, наскільки змогла. Більше вона не пам'ятала нічого, тільки відчула, як чийсь руки підхопили її.

...

...2022 рік. Холодна, зимова ніч. Стара жінка спала у теплом ліжку. Білий сніг тихо падав на землю, оберігаючи спокійні сні людей. Раптом на вулиці роздався гуркіт. Люди повибігали на подвір'я, не розуміючи, що коїться.

— Бабцю Гелено, виходьте! Почалася війна! — кричали до жінки сусіди.

— Як війна? — жінку охопив страх, забилося серце, мимоволі полилися сльози, а в пам'яті сплили страшні спогади з давнього минулого.

Вставши з ліжка, вона пішла на вулицю так швидко, як тільки могла. Але ноги були в неї вже не ті, зовсім не тримали на землі. Мить — і вона впала на холодну підлогу.

— Люди добрі, допоможіть хто-небудь! — благала їх стара. Сусіди прибігли, підхопили бабусю під руки та допомогли їй вибратись на вулицю.

Зовсім поруч упав снаряд. Велика вибухова хвиля накрила всіх, хто не встиг сховатись, а скло розлетілося дрібним дощем. Усі впали на землю. Вже ніхто не міг допомогти їм.

Маленькою дівчинкою Гелена з братом тікала від жорстокої війни, але вона наздогнала її знову.

Український музей-садиба в Копашиль долучився до «Ночі музеїв у селах»

У суботу ввечері, 6 вересня, Український музей-садиба в Копашиль Караш-Северінського повіту став місцем проведення особливого культурного заходу, організованого в рамках національної програми «Ніч музеїв у селах». Ця ініціатива спрямована на збереження та популяризацію культурної спадщини та ідентичності сільської місцевості.

Музей, яким опікується Караш-Северінська філія Союзу українців Румунії, відкрив свої двері для відвідувачів у рамках вечора, присвяченого традиціям, цінностям та пам'яті української громади Банату. Гості мали нагоду побачити автентичні експонати, предмети побуту, народні костюми й старовинні фотографії, які відтворюють атмосферу українського села минулих часів.

Серед учасників заходу був і голова Караш-Северінської філії СУР Даніель Басараба, який наголосив: «Музей-садиба в

Копашиль – це не лише простір пам'яті, а й символ нашої етнічної спадкоємності. Вкрай важливо передати дітям і молоді цінності та традиції, що зберігаються з покоління в покоління.»

Програма вечора включала відкриті діалоги з місцевими жителями та гостями про значення збереження культурної спадщини меншин у румунських селах.

«Ніч музеїв у селах» реалізується Національною мережею музеїв Румунії та покликана наблизити громадськість до сільського життя й етнографічних колекцій, що мають особливу ідентифікаційну цінність. Союз українців Румунії активно підтримує цю ініціативу, адже культурні свідчення села – це живі корені наших громад.

www.uur.ro

Юпітер 2025:

Національна нарада вчителів української мови зібрала педагогів із трьох країн

(Закінчення. Поч. на 10 стор.)

Представники міністерств інспекторатів наголосили на значному внеску Союзу українців Румунії в організацію олімпіад, конкурсів і літніх таборів, а також у розвиток транскордонної співпраці з українськими установами. Саме ці контакти забезпечують обмін передовим досвідом і послідовну підтримку педагогів.

Заключна частина обговорень була присвячена професійному зростанню педагогів та розвитку культурної ідентичності учнів. Йшлося про вдосконалення освітнього процесу через державні програми, застосування новітніх методик у цифрову епоху, безперервне підвищення кваліфікації вчителів, викладання профільних дисциплін українською мовою, а також інтеграцію дітей-біженців з України. Особливу увагу приділено питанням працевлаштування педагогів, конкурсів

та

на вакантні посади, а також освіти й ідентичності в транскордонному контексті. Учасники підкреслили вирішальну роль українсь-

кої мови у збереженні етнічної й культурної самобутності та значення співпраці між освітянами Румунії й України.

Важливим моментом заходу стало підписання протоколу про співпрацю між Хустською спеціальною школою (Україна) та Центром інклюзивної освіти ім. Константіна Пуфана в Тімішоарі (Румунія). Ця угода відкриває шлях до транскордонної співпраці в підтримці дітей, які потребують особливих умов навчання, уваги й розуміння.

Різноманіття тем, обмін досвідом та конструктивний діалог під час цьогогорічної наради ще раз довели: українська рідна мова в Румунії є потужним елементом ідентичності та згуртованості громади. Лише завдяки співпраці, взаємній підтримці та поширенню кращих освітніх практик можна зміцнити сучасну систему освіти. Союз українців Румунії вкотре підтвердив свою роль надійного партнера вчителів і всієї рідномовної української освіти.

Інтерактивні методи навчання – ключ до сучасної освіти

У серпні, на полях IX-ої Національної наради вчителів рідної української мови, організованої Союзом українців Румунії, відбулася презентація книги «Використання інтерактивних методів у розумінні тексту в початковій школі». Її авторкою є вчителька та шкільна радниця Валентина-Лариса Петрецька.

Сьогодні інтерактивні методи викладання дедалі більше визнаються основою якісної

освіти. Вони допомагають відійти від пасивного засвоєння знань, залучають учнів до активної участі в навчальному процесі, формують навички співпраці та критичного мислення, а також готують дітей до життя у світі, де ключову роль відіграють комунікація, гнучкість та вміння працювати з інформацією.

Книга звертає особливу увагу на перехід від традиційної моделі навчання, що ґрунтується на простій передачі знань, до сучасного підходу, де в центрі освітнього процесу стоїть дитина. Інтерактивні методи, які досліджує авторка, покликані не лише навчати, а й формувати критичне мислення, розвивати креативність, мотивувати до читання та сприяти самовираженню учнів.

Серед описаних технік – методи: «Акваріум», «Діаграма Венна», «Капелюхів мислення», «Шкільний театр» та інші. Усі вони покликані зробити уроки живими та динамічними, створити атмосферу співпраці та зацікавленості. Водночас у книзі зважено представлено й виклики, з якими може

зіткнутися педагог: необхідність додаткового часу, підтримання дисципліни чи складність оцінювання результатів.

«Ця робота виникла з бажання підтримати вчителів та всіх, хто бере участь у навчанні дітей, пропонуючи сучасні, інтерактивні та привабливі інструменти навчання», – наголосила під час презентації Валентина-Лариса Петрецька.

Книга видана за фінансової підтримки Союзу українців Румунії, який послідовно інвестує у розвиток освіти рідною мовою, підтримку педагогів та збереження української ідентичності в Румунії.

www.uur.ro

ЦІКАВО ЗНАТИ ...

Нашим учням про історію України

Урок 3: Духовний світ давніх слов'ян – скорочено Інтерактивна навчальна карта

I. Прочитай уважно

◆ Усе життя та основні господарські заняття слов'ян були тісно пов'язані з природою й своєю родиною.

◆ Протягом століть східні слов'яни створили високу духовну культуру.

◆ Вірування слов'ян вчені називають язичництвом.

◆ Основні культу були: культ обожнення сил природи та культ роду (предків).

◆ Вірили східні слов'яни також і в духів (русалок, мавок, лісовиків), мали численні обрядові свята, пов'язані зі зміною пір року.

◆ Слов'яни вірили, що в хатах живуть домовики, у лісах – лісовики, у водах і болотах – водяники і русалки.

◆ Щоб задобрити богів, у храмах-капищах приносили їм жертви у вигляді їжі, напоїв, тварин.

◆ У священних місцях ставили ідолів – кам'яні фігури богів, яким поклонялися.

◆ Головними богами були:

- * Дажбог – бог Сонця й добра,
- * Перун – бог грому та блискавки,
- * Сварог – бог неба,
- * Стрибог – бог вітру,
- * Ярило – бог весни,
- * Велес – захисник худоби,
- * Дана – богиня води,
- * Лада – богиня любові й краси,
- * Жива – богиня життя тощо.

(оброблений матеріал – джерело, Історія України. Підручник 7 клас. В.С. Власов, 2015 р.).

II. Перевір себе та запам'ятай інформацію виконуючи вимоги:

1. Життя слов'ян було пов'язане з:
 - o Природою:
 - o Родиною
 - o Господарством
2. Східні слов'яни створили д■■■■■■■■ к■■■■■■■■.
3. Вірування слов'ян ■■■■■■ називають ■■■■■■■■■■■■.
4. Східні слов'яни мали 2 культу: ____ і ____.
5. Східні слов'яни вірили у:
 - o Бога
 - o Богів
6. Духи в які вірили давні слов'яни це:
 - ❖ ■■■■■■■■
 - ❖ ■■■■■■■■
 - ❖ ■■■■■■■■
 - ❖ ■■■■■■■■
7. Богам подавали ■■■■■■ у храмах ■■■■■■■■.
8. Кам'яні фігури яким поклонялися слов'яни це і ■■■■■.
9. Впізнайте та назвіть богів:
 - ❖ Бог Сонця та добра – _____
 - ❖ Бог грому та блискавки – _____
 - ❖ Бог неба – _____
 - ❖ Бог вітру – _____
 - ❖ Бог весни – _____
 - ❖ Бог захисник природи – _____
 - ❖ Богиня води – _____
 - ❖ Богиня любові й краси – _____
 - ❖ Богиня життя – _____
10. Давні слов'яни були:
 - o християни
 - o язичники

Примітка! Кожна правильно виконана вимога оцінюється в 10 балів. Найкращим вважається учень, який набере 100 балів. Успіху!

Анка МАЙДАНЮК ШТЮБЯНУ

У Вінзі відкрито нове приміщення місцевої організації СУР

Після створення восени 2024 року місцевої організації Союзу українців Румунії в селі Вінга Арадського повіту, громада зробила ще один важливий крок у зміцненні своєї культурної та інституційної ідентичності. 4 серпня 2025 року, у присутності представників місцевої влади та численних членів Союзу, відбулося урочисте відкриття приміщення місцевої організації СУР у Вінзі.

У своєму виступі голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький наголосив, що цей новий «дім» українців Вінги є символом збереження мови, культури та традицій, які громада з гідністю передає з покоління в покоління. «Де б

ми не були, ми залишаємося вірними цінностям, що визначають нашу ідентичність», – підкреслив він.

Очільник СУР також відзначив, що національні меншини в Румунії мають унікальну перевагу жити в державі, яка активно підтримує збереження та розвиток культурних, релігійних і мовних цінностей усіх громад, незалежно від їх чисельності чи території проживання.

Українці Вінги, – підкреслив він, – є невід’ємною частиною життя Арадського повіту – активні, відкриті до співпраці та вірні своїм традиціям громадяни. Нове приміщення стало не лише адміністративним осередком, а й важливим символом приналежності, дружби та спадкоємності.

Микола-Мирослав Петрецький подякував отцю Резвану Сасу за відправлення Служби Божої та освячення приміщення, а також меру Йоану Негрею за його постійну підтримку української громади. Він підкреслив, що Союз українців Румунії залишається для місцевих жителів не тільки надійним партнером, але й справжнім другом.

Особливим моментом заходу став виступ дітей у традиційних українських костюмах, які подарували гостям атмосферу кольору, емоцій і надії, нагадавши, що культура – це міст, який об’єднує людей і надає сенсу спільному життю.

У відкритті також взяли участь в.о. голови Арадської філії СУР Дмитро Стулянек, голова місцевої організації Вінга Оксана Габор, голова місцевої організації Тирнова Йоан Йойкалюк, а також радники СУР Костел Іліє та Фабіан Попович.

www.uur.ro

У Тульчі стартував проєкт HEALTHERA з розвитку медичних послуг у прикордонні Румунії та України

14 серпня у місті Тульча відбулася стартова конференція проєкту «HEALTHERA – Медичне обладнання для покращення медичних послуг та медичної діяльності в прикордонному регіоні» (ROUA00228). Ініціатива реалізується в межах Програми Interreg VI-A NEXT Румунія–Україна 2021–2027, Пріоритет 2 «Соціальний розвиток через кордони». Специфічна ціль 2.2 – забезпечення рівного доступу до медичної допомоги, зміцнення систем охорони здоров’я (включно з первинною ланкою) та сприяння переходу до сімейної й громадо-орієнтованої опіки.

Проєкт «HEALTHERA» спрямований на спільний транскордонний підхід до модернізації медичного потенціалу лікарняних закладів, а саме Тульчанської повітової лікарні швидкої допомоги та Ізмаїльської центральної міської лікарні в Україні.

Проєкт передбачає транскордонний підхід до підвищення спроможностей лікарень-партнерів. Повітова лікарня швидкої допомоги м.Тульча отримає сучасне обладнання та меблі для туберкульозного відділення, що

дозволить модернізувати внутрішні процеси відповідно до регіональних і соціальних потреб.

Ізмаїльська центральна міська лікарня буде забезпечена новітнім обладнанням для реагування на виклики, пов’язані з повномасштабною воєнною агресією росії проти України та для задоволення місцевих потреб у сфері охорони здоров’я, зокрема для хірургічного та неонатологічного відділень.

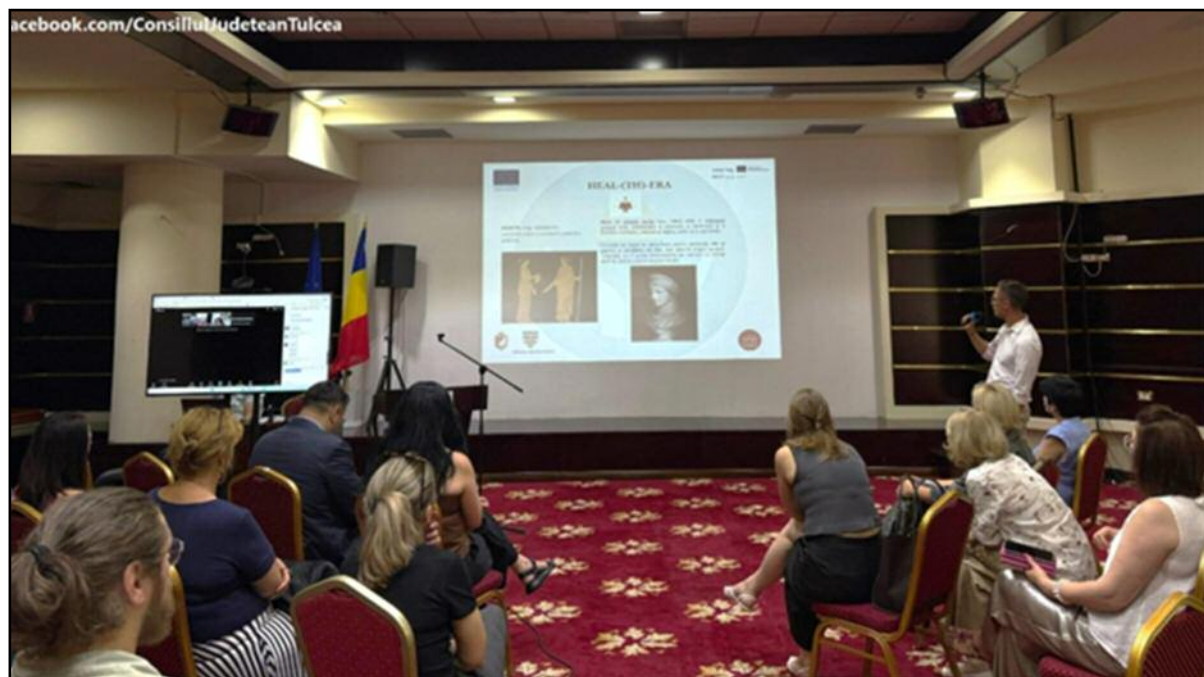
Консорціум інституційних партнерів складається з Тульчанської повітової ради як лідера проєкту та виконавчого комітету Ізмаїльської міської ради (Україна) як партнера, запланований період реалізації якого становить 18 місяців.

Бюджет проєкту становить 403 113,16 євро (включно з фінансуванням ЄС та співфінансуванням). Частка виконавчого комітету Ізмаїльської міської ради – 162 041,00 євро, з яких 145 817,10 євро (90% допустимих витрат) покриває безповоротне фінансування ЄС через Інструмент сусідства.

Регіональна співпраця між Тульчанською повітовою радою та виконавчим комітетом Ізмаїльської міської ради є конкретним прикладом ефективного партнерства між двома прикордонними адміністративно-територіальними одиницями. У нестабільному геополітичному контексті ця транскордонна співпраця відповідає реальним і нагальним потребам громад обох країн: доступ до сучасних, безпечних і сталих медичних послуг.

Ці важливі інвестиції зміцнять місцеву інституційну спроможність, забезпечать покращення послуг для пацієнтів, у тому числі вразливих або постраждалих від війни, а також створять міцну основу для майбутніх спільних ініціатив. Завдяки цій співпраці обидва місцеві органи влади демонструють адміністративну зрілість, відкритість і чітке розуміння своєї відповідальності перед громадянами.

www.cjtulcea.ro

Як румунський лікар-стоматолог вже четвертий рік допомагає Україні

Вже четвертий рік румунський стоматолог Олексій Палуце допомагає Україні. Він особисто доставляє гуманітарну допомогу та автомобілі для військових, а також безкоштовно або за донати для потреб ЗСУ лікує українців, які евакуювалися до Румунії.

«Просто по-людськи, без гучних слів, я вважаю, що наш обов'язок – допомагати тим, хто воює. Ситуація там набагато гірша, ніж у нас у мирний час, коли ми стикаємося з різними проблемами. Наші так звані «мирні проблеми» – це дрібниці життя. На нас не падають ракети і в цьому наше щастя, але дехто цього не усвідомлює.», – каже Олексій Палуце.

Лікар-волонтер пригадує, що на початку 2022 року в Україні ситуація з медичними засобами була дуже складною. Тоді він часто доставляв медикаменти та військове спорядження, зокрема берці, бронезилети тощо. Нині серед нагальних потреб – автомобілі і запчастин до них.

«Зараз у гарячих точках людям потрібні транспортні засоби, адже на передовій щодня палають автомобілі. Вони необхідні як для гасіння пожеж, так і для евакуації поранених. Наприклад, минулого місяця ми доставили мікроавтобус для військового лікаря. Раніше він перевозив поранених на власній «Таврії». Ви ж знаєте, як виглядає «Таврія», це дуже маленький автомобіль. Тепер у нього буде восьмимісний мікроавтобус і працювати йому стане значно легше», – каже Олексій Палуце.

Окрім цього, чоловік закликає українців у Румунії єднатися та активно долучатися до ініціатив, що спрямовані на підтримку

Збройних сил України. Одним із таких осередків є бухарестський Humanity UA Hub, куди волонтери привозять матеріали для плетіння маскувальних сіток. За словами Олексія Палуце, нині потреба в таких сітках так само особливо велика. «Тут, у Бухаресті, люди збираються й плетуть маскувальні сітки. Проте їх дуже мало і потріб-

на допомога. Тому всі охочі можуть долучатися, там завжди потрібні зайві руки для роботи.»

Волонтер каже, що війна Росії проти України має драматичні наслідки по всьому світу і це відчутно не лише в Румунії чи сусідніх країнах. Водночас європейцям вкрай важко повністю осягнути переживання та біль українців.

«Як зрозуміти біженця з України, який залишився без дому, без батьків і без друзів, коли всі вони загинули? Неможливо збагнути його повністю, не відчувши на собі того, через що пережив він», – каже лікар.

Олексій Палуце також наголошує, що російська пропаганда активно діє в Європі, зокрема в Румунії, а фейкові новини суттєво впливають на свідомість людей. Тому надзвичайно важливо не лише підтримувати Україну, а й протидіяти дезінформації, поширюючи достовірну та актуальну інформацію про війну.

Дякуємо волонтеру Олексію Палуце за відданість і незмінну допомогу Україні.

Матеріал створений за участю CFI, Agence française de développement médias, як частина Hub Bucharest Project за підтримки Міністерства закордонних справ Франції.

Аліна ОКОЛОТ

«Коломийка» із Сірета представила СУР на фестивалі в Македонії

З 27 серпня по 2 вересня ансамбль «Коломийка» з міста Сірет, під керівництвом Зірки Янош, гідно представив Союз українців Румунії (СУР) на Міжнародному фольклорному фестивалі «Костоскі», що традиційно відбувся в мальовничому місті Охрид, Македонія.

Ця престижна подія, яку організовує Туристичне бюро «Костоскі» тричі на рік – навесні, влітку та восени, об'єднує фольклорні ансамблі, оркестри, хори, мажореток та художні колективи з різних куточків світу.

Українські артисти з Буковини презентували пісні, танці й традиційний народний одяг, розкриваючи багатство та автентичність української культури. Не менше вразив глядачів виступ отця Михайла Кобзюка, який проникливо виконав пісню «Родина», з репертуару легендарного Назарія Яремчука. Цей щирий і зворушливий номер глядачі зустріли тривалими бурхливими оплесками.

«Фестиваль вражає культурним розмаїттям і неймовірною красою Охрида, – зазначила керівниця ансамблю та заступниця голови місцевої організації СУР Зірка Янош. – Ми вдячні керівництву Союзу українців Румунії за підтримку, яка дала нам змогу виступити на цьому міжнародному святі фольклору».

Мета фестивалю – популяризація традиційної та сучасної культури, створення простору для діалогу й дружби між народами.

Українські колективи з Румунії своєю участю у численних національних та міжнародних заходах, роблять вагомий внесок у збереження та поширення українських пісень, танців і народного костюма – скарбів, які Союз українців Румунії з гордістю зберігає і популяризує.

НА БОТОШАНЩИНІ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ІВАНА ФРАНКА

Ботошанська філія Союзу українців Румунії у суботу, 30 серпня 2025 року, організувала захід на честь Івана Франка – однієї з найвидатніших постатей української та європейської літератури.

Іван Франко (27 серпня 1856 р. - 28 травня 1916 р.) залишив величезний слід в українській та європейській культурі. Він був поетом, прозаїком, літературним і соціальним критиком, журналістом, перекладачем, етнографом, доктором філософії, а також автором перших українських детективів і новітньої поезії. Його спадщина є провідною не лише для України, але й для всієї Європи.

Захід відкрив голова Ботошанської філії СУР Віктор Семчук, який наголосив на важливості зв'язку української громади регіону з національною літературною спадщиною та актуальності франківських ідей. Вчителька Клаудія Грінчук представила біографію та бібліографію письменника, підкресливши його роль у формуванні українського духу та вдячність, яку йому висловлює сучасна Україна.

Програму доповнили декламації віршів, літературні дискусії, мистецькі роботи та інтерпретації, створені дітьми, що взяли активну участь у події. Особливим моментом став виступ ансамблю «Весна», який підтримав молодших учасників у творчих проєктах і читаннях. Вчителька Мануела Туряк, випускниця українського відділення Педагогічного ліцею в Сучаві, розповіла про тематичні особливості у творчості Франка, супроводжуючи виступ поетичними декламаціями.

До заходу долучився й отець-парох села Рогожешти Іван Рус, який привітав організаторів та відзначив важливу роль тісного зв'язку між громадою і церквою у збереженні духовних та культурних цінностей. Атмосферу ширості додали й невеликі гостинці:

пані Марія Стоєніка разом із бабусею Дойною Туряк пригостили учасників домашньою випічкою.

Захід завершився у теплій атмосфері спільності та взаємної підтримки. Українська громада Ботошан засвідчила, що залишається активною, згуртованою та відкритою до культурного діалогу, зберігаючи й передаючи наступним поколінням свої національні цінності.

www.uur.ro

У Вишівській Долині очікає українські казки

16 серпня 2025 року в приміщенні місцевої організації Союзу українців Румунії у Вишівській Долині відбувся культурний захід «Відкрий для себе українські казки». Ініціатива мала на меті показати красу й багатство українських традицій, відображених у мультиплікації та створити простір для культурного спілкування й обміну думками.

Організаторкою та координаторкою події стала пані Маричка Шорбан, яка зуміла об'єднати у залі 15 дітей різного віку. У теплій та дружній атмосфері юні глядачі мали нагоду переглянути мультфільми, а також художні й документальні стрічки, що розповідають про звичай, історію та щоденне життя українського народу. Перегляди пробудили емоції та зацікавлення, нагадали про цінність казкової спадщини й водночас стали джерелом нових знань для молодого покоління.

Після сеансів відбулася жвава дискусія, яка перетворила зустріч на справжній простір культурного діалогу. Учасники ділилися власними враженнями, розмірковували над побаченим і підкреслювали, що українські казки зберігають універсальні цінності – доброту, сміливість, любов до рідної землі. Такі обговорення не лише зміцнюють відчуття приналежності до української спільноти, а й формують взаємоповагу та розуміння між людьми.

Захід у Вишівській Долині став підтвердженням активної діяльності місцевої організації СУР, яка продовжує бути осередком єдності, солідарності та міжкультурного діалогу. Він також довів, що Союз українців Румунії послідовно дотримується своїх основних цінностей – збереження й популяризації культурної ідентичності, підтримки освіти рідною мовою, розвитку громадської активності та плекання поваги між народами.

Особливої уваги заслуговує й те, що подібні ініціативи надихають молодь долучатися до культурного життя громади, знайомлять дітей із рідною традицією через сучасні засоби комунікації та зміцнюють духовний місток між поколіннями.

www.uur.ro

Літня майстерня СУР 2025: творчість, традиції та єдність української молоді в Румунії

У серпні 2025 року Союз українців Румунії провів уже третю серію освітнього проєкту «Літня майстерня СУР», масштабної програми, присвяченої дітям та молоді з українських громад країни. Заходи, що відбулися в кількох повітах, об'єднали десятки учасників, які через ігри, мистецтво та практичні заняття відкрили для себе красу рідної мови, багатство традицій та силу єдності.

Тімішоара

У Тімішоарі Будинок культури українців став справжнім осередком творчості та натхнення. Під керівництвом голови місцевої організації СУР Міхаєли Бумбук та за підтримки голови Тіміської філії СУР, професорки Марії Сабо Кондрей, діти брали участь у різноманітних майстернях, присвячених мові, мистецтву та кулінарії. Це не лише діти етнічних українців, але й біженців з України, які змогли знайти тут простір для спілкування українською мовою, творчості та збереження рідної культури.

Серед найцікавіших проєктів: «Освіта через смак» Анни Заблоцької, де діти готували льодяники з натуральних підсолоджувачів, «Дерево мрій про Україну», організоване Ольгою Бахнат, де учасники створили колективну картину з квітковими мотивами, а також майстерня з вишивки бісером, яку провела Надія Кирилук, познайомивши дітей із цим вишуканим мистецтвом.

Бетхаузен

У бетхаузенській школі, під керівництвом досвідченої вчительки Ани Отеску відбулися дві великі події: «Юні садівники», в рамках якої діти навчилися терпінню та вправності догляду за рослинами та «Малюємо те, що відчуваємо», що відкрила перед юними учасниками можливість передавати емоції через малюнок і живопис. Ці заняття виховували естетичний смак, вміння працювати в команді та інтерес до творчості.

Рогожешти

У Ботошанському повіті «Літні майстерні» зібрали дітей із Рогожешт, Сінеуць, Пириу Негру, Ботошан, Киндешт та Вледень. Координаторами майстерні виступили учитель Віктор Семчук та ще кілька місцевих педагогів і митців.

Тут відбулися заняття з української мови, поезії та пісні, традиційних і спортивних танців, рукоділля (шиття, ткацтва, в'язання), а також веселі конкурси та ігри просто неба. Особливим моментом стало святкування Дня прапора України, а результатом майстерень – створення нового танцювального колективу у селі Киндешть.

Вінга

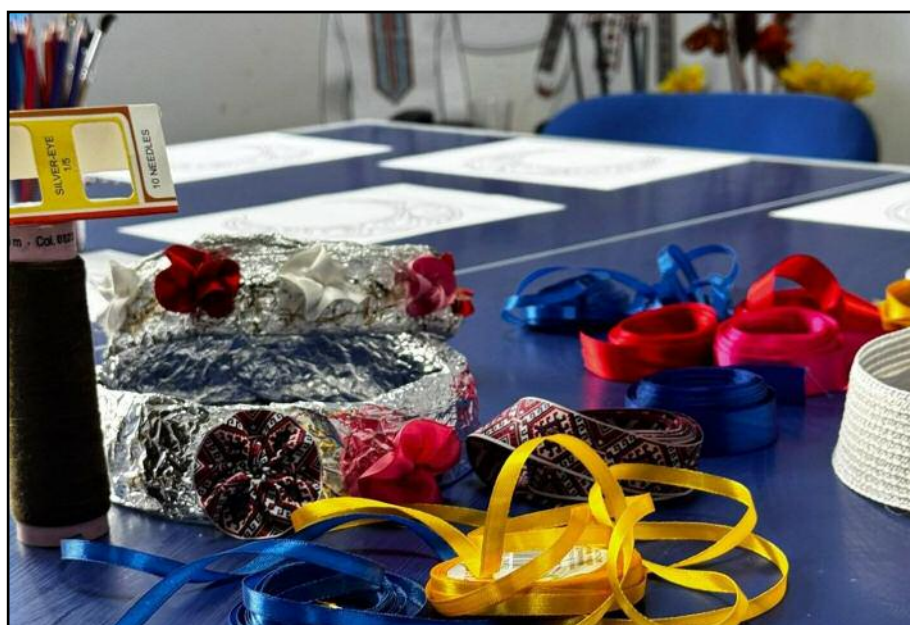
Третя «Літня майстерня СУР» пройшла й у Вінзі Арадського повіту. Діти громади навчалися плести браслети, розфарбовувати українські орнаменти, а також брали участь у спортивних іграх – від бадмінтону до волейболу. Захід відбувся у теплій атмосфері та став чудовою нагодою поєднати творчість, гру і традиції, зміцнюючи єдність української громади та виховуючи повагу до культурної спадщини.

Марамуреш

На Мараморошині «Літня майстерня» об'єднала понад 200 учнів та більше 40 вчителів і волонтерів у приміщеннях місцевих організацій СУР та шкіл у більшості українських населених пунктах. Юні майстри брали участь у заняттях з малювання на тему гастрономічних майстер-класів (випічка, вареники), виготовленні браслетів дружби, спортивних змагань з футболу, легкої атлетики, іграх на координацію, а також в екологічних проєктах.

Більше, ніж розвага

Проєкт «Літня майстерня СУР» довів, що інвестиції в освіту дітей та виховання любові до культури – це найнадійніший шлях збереження громади. Такі події протягом літа відбулися у всіх філіях СУР й об'єднали сотні дітей та молоді з українських громад Румунії. Це не лише розважальні заняття, а справжня «школа цінностей», де виховується повага до традицій, командний дух і почуття належності до української спільноти.

♦ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ♦

Леся Храплива-Щур

ОЛІВЧИК—ЛІНИВЧИК

Казка

Пішов восени малий Михась у школу. Купила йому мати, щоб мав що читати, книжечку з образками. Купив йому тато, щоб мав на чому писати, зошит з лінійками. Купив йому братчик-Левчик гарненький олівчик.

Став Михась щоднини у школу поспішати, бо хотів навчитися скоренько писати. А олівчик йому помагав, як знав.

Через тиждень вже оба навчилися багато: пишуть «мама, баба, дідо, тато». Та нараз скоїлось лихо... Розказати?

Вночі заснув Михась у ліжку, на стіл поклав свій олівець і книжку. А з кутка — шкряб, шкряб! — виходить нишком довгохвоста мишка-Гризикнижка.

— Гей, олівчику, здоров, мій пане! Що за діло ти задумав препогане? Михасеві помагаєш дуже, а за те він голову тобі все струже!

Говорила та й говорила, сидячи за пляшкою чорнила, аж послухав наш олівчик її мову і сказав собі: «Ні, не писатиму вже знову!».

А Михась нічого і не знає, ранком іде, у школу поспішає. Сів на лавку та почав писати: пише «мама», а виходить «тато»! Пише «груші», а виходить «сливи»! Щось Михась сьогодні нещасливий! Пише

«вівці», а виходить «кози»! Вже пливуть по личку Михасеві сльози...

— Ні, вже, мабуть, не писатиму ніколи! — і Михась з плачем побіг зі школи.

І сидить Михась три дні у хаті. Вже з нудьги не може їсти й спати. А книжки та зошит з лінійками припадають у куточку порохами.

Просить книжка:

— Ой, олівче, друже, та не будь такий упертий дуже!

Просить зошит:

— Сумно тут сидіти, коли в школу йдуть всі чемні діти!

А олівчик:

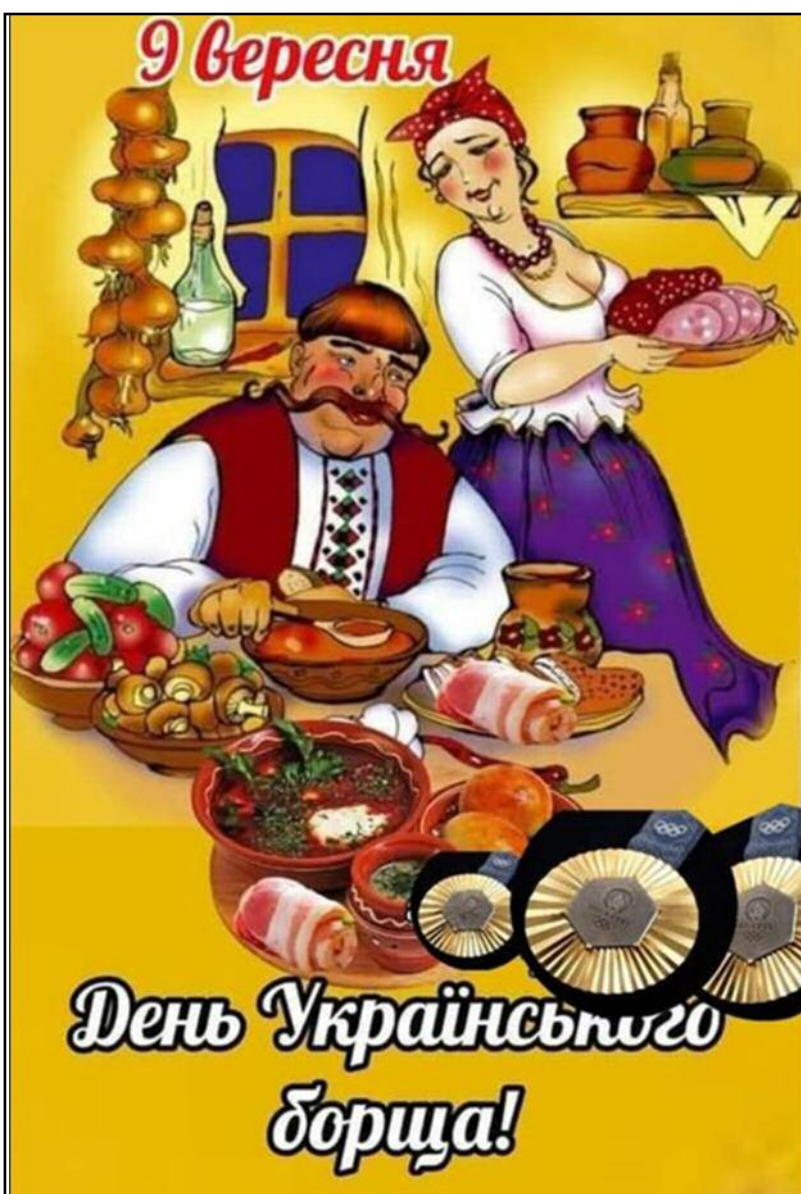
— Ні, дайте ви спокій мені! Будьте тихо, ні ду-ду!

Я писати не буду!

Аж четвертого дня братчик-Левчик купив Михасеві новий олівчик. Зрадив Михась, як ще ніколи! Вхопив зошит, книжку та побіг у школу.

Той новий олівчик пильний, працюючий — вже Михася хвалить знов учитель.

А олівчика-лінивчика в кутку кімнати вже кінчає мишка догризати!

Дмитро ПАВЛИЧКО

ШКОЛА

Наче вулик, наша школа.
Вся вона гуде, як рій.
І здається, що довкола
Розквітають квіти мрій.
Бігають, сміються діти,
Та — лиш дзвоник задзвенить —
Стане тихо, ніби в квіти
Поховались бджоли вміть.

1. Яке колесо не крутиться під час правого розвороту?
2. Це нежива істота, але в неї є 5 пальців.
3. Яке слово в словнику написано неправильно?
4. Вантажівка їхала в село. По дорозі вона зустріла 4 легкові машини. Скільки машин їхало в село?
5. Якою рукою краще розмішувати чай?
6. Нагодуй мене і я буду жити, але дай води — і я помру. Хто я?

Відповіді

1. Запасне/ 2. Рукавичка/ 3. Неправильно/ 4. Одна/ 5. Найкраще ложечкою/ 6. Вогонь

Дуже я потрібна всім:
І великим, і малим.
Всіх я розуму учу,
А сама завжди мовчу.

(влинку)

Навесні та влітку листя на деревах зелене — завдяки барвнику, що називається хлорофіл. Цей барвник (по-науковому — пігмент) поглинає енергію сонця і шляхом фотосинтезу виробляє потрібні рослинам речовини. Однак є в листі й інші пігменти: жовтий і червоний. Восени зелена барва руйнується, але інші залишаються — саме тому листя раптом змінює колір.

♦ С Ж О Р І Ж Ж А Д Л Я Д І Ж Е Й ♦

ЯК БЕГЕМОТИК МУЗИКАНТОМ СТАВ

Казочка

З маленького бегемотика Зіко батьки мали намір зробити скрипалю. І не простого скрипалю, а найкращого в світі. От тільки сам Зіко не був у захваті від чудернацької мрії своєї рідні. Тим більше, вся відповідальність за здійснення цього задуму повністю покладалася на нього.

— Мамо! Тату! Краще навчіть мене бити по барабану. Мені так подобається, як він гримить в оркестрі чи на естраді: “Бум! Бам! Бум! Бам!”

— Ні! — рішуче заперечили батьки, — Ти будеш вчитися, чого б це нам не коштувало, адже кожна культура дитина повинна навчитися грі на скрипці.

За перші дні перебування в музичній школі бегемотик Зіко розстроював кілька скрипок. Але це не засмутило батьків, а ще більше розпалило їхнє бажання вивчити сина на скрипалю.

Навіть вчителі не могли переконати батьків бегемотика у тому, що вони затіяли безнадійну справу. Щоб навчитися грі на такому тендітному інструменті, потрібен не лише талант, а й спритні пальці, хоча б такі, як у мавпочок.

І тоді вчителі вирішили крадькома від батьків навчати бегемотика грі на барабані. Спершу Зіко оволодів одним барабаном, за ним — другим, третім... десятим.

Музичну школу бегемотик закінчив з відзнакою. На випускному концерті батьків бегемотика Зіко до тям приводили шкільні медсестри.

Минули роки. Бегемот Зіко став найвідомішим ударником у найкращому естрадному оркестрі Америки.

Коли в родині Зіко народився син, бабуся і дідусь знову наполягали на тому, щоб Зіко навчив онука грі на скрипці.

— Навіщо? — здивувався Зіко.

— Хтозна, можливо, з нього виросте знаменитий трубач або саксофоніст?

Ігор СІЧОВИК

Іван КОВАЧ

УКРАЇНО МОЯ

*Не тому Ти моя, Україно моя,
що тепер вже можна сказати,
а тому, що в надії й здаля
Тебе можна назвати.*

*Не тому Ти моя, Україно моя,
що зближається Сонце з Землею,
а тому, що Ти вічно моя і своя,
й промовляючи суть Твою, млію.*

*Не тому Ти моя, Україно моя,
що без Тебе не буде й немає,
а тому, що в Тобі я зустрів солов'я,
що все рідне триває.*

*Не тому Ти моя, Україно моя,
що в Тобі сколосилася врода,
а тому, що надія жива і свята
не лишається роду.*

*Не тому Ти моя, Україно моя,
що на вулиці ніжить світло,
а тому, що всебіч розгорілася мла
і глибиниться вітром.*

*Не тому Ти моя, Україно моя,
що ти в серці моїм – гореслові,
а тому, що родина моя і Твоя –
воєдино в Покрові.*

Ігор Січовик

Допиши віршика

ЇЖАЧОК

Ходить лісом їжачок,
В нього шубка з...
(ниток, дроту, колючок)

ЩО ЇЙ СНИТЬСЯ?

Вночі їй завжди півник сниться.
Вона не курка, а...
(гуска, ворона, лисиця)

НА ПРОГУЛЯНКУ

На прогулянку в неділю на Хрещатик
Квочка вивела...
(голубів, курчаток, овець)

СЕРПЕНЬ ТИХО
ДОГОРАЄВолодимир
КРУЧОК

Серпень тихо догорає,
Як поліно у печі.
Ще нам сонце посилає
Теплі з медом кулічи.
Тихий день, щедроти літа,
Навіть купель у воді.
Ще горять чарівні квіти
І нема ознак біди.
Та тихенько суне осінь
Все бере в свої права.
І її яснить волосся,
Де дерева і трава.
Як монетки сєє листя
У берізок та й в садах.
А в кущах, мов ті намиста,
Листя в різних кольорах.
Серпень цього, мов не бачить,
Не противиться тому.
Має тиху, теплу вдачу,
Ще відрощує траву.
Ще дарує пишні квіти
І зеленим трима гай.
Він дає ще поради
І зібрати урожай.

Історична подія для української громади в Тімішоарі: відкриття першого дитячого садка з українською мовою навчання

Початок 2025–2026 навчального року став по-справжньому історичним для української громади міста Тімішоара, де 8 вересня урочисто відкрили першу дошкільну групу з навчанням українською мовою, яка діє як відділення Дитячого садка з групою продовженого дня № 29 і підпорядковується гімназійній школі № 2.

Цей проєкт став результатом тісної співпраці між місцевою владою, Тіміським повітовим шкільним інспектором, навчальними закладами та, зокрема, Тіміською філією Союзу українців Румунії, яка відіграла ключову роль у втіленні цієї ініціативи. Завдяки спільним зусиллям діти української громади, а також діти переселенців з України, отримали змогу з найменшого віку навчатися рідною мовою, зберігаючи власну культурну ідентичність.

Свято української громади у Тімішоарі

На урочистому відкритті були присутні представники української громади, біженці з України, педагоги, місцеві й повітові чиновники, батьки та діти. Перед моментом урочистого перерізання стрічки пролунали державні гімни України та Румунії, а гостей традиційно зустріли хлібом і сіллю – символом української гостинності.

Серед почесних гостей були: депутат від української меншини у Парламенті Румунії та голова СУР Микола-Мирослав Петрецький, заступник префекта повіту Тіміш Деян Попов, представники шкільного інспекторату Франціск Галас і Космін Ніколає Ходжя, керівниця урядових програм Міхаєла Боран, заступниця голови Асамблеї

Європейських Регіонів Корнелія Елена Мічкой, представниця УВКБ ООН Камелія Ніцу-Фреціле, а також директори й педагоги гімназійної школи № 2.

Від імені української громади виступили Голова СУР Микола-Мирослав Петрецький та очільниця Тіміської філії СУР Марія Сабо-Кондрей, модераторка урочистої церемонії, яка відзначила, що цей день є здійсненням багаторічних прагнень і результатом наполегливої праці.

Інвестиція в майбутнє

У своїй промові Микола-Мирослав Петрецький наголосив, що відкриття дит-

лася ще 20 років тому, проте лише зараз, завдяки рішучості та єдності громади, вона стала реальністю.

Сучасні умови для малюків

Нова група працює в сучасній будівлі, обладнаній усім необхідним: навчальним класом, учительською, медичним кабінетом та ізолятором, кухнею, санвузлами й ігровим майданчиком. Діти навчаються щодня з 08:00 до 18:00 під керівництвом кваліфікованих педагогів – Йонели Квасчук та Ольги Бахнат. Окрім навчальних занять, у програмі – святкові події, творчі майстерні, екскурсії та тематичні заходи.

Батьки, які бажають записати дітей, можуть звернутися до шкільної інспекторки з української мови Марії Сабо-Кондрей, до Повітового інспекторату або безпосередньо до секретаріату Тіміської філії СУР.

Символ єдності та надії

Відкриття садка – не лише освітня подія, але й важливий символ того, що навіть у непрості часи українська громада Румунії продовжує розвиватися, плекати власну мову й традиції та інвестувати в майбутнє покоління.

На завершення урочистостей дітям і батькам побажали здоров'я, успіхів і досягнень, а педагогам – натхнення та задоволення від своєї праці.

Цей день увійшов до історії української громади Тіміського повіту як доказ того, що завдяки єдності, співпраці та наполегливості можна здійснити мрії, які зберігатимуть ідентичність і відкриватимуть нові горизонти для прийдешніх поколінь.

Василь КАПТАРУ

садка стало прикладом наполегливості громади та злагодженої співпраці між усіма установами: «Це ще одне підтвердження того, що інвестиції в освіту – це інвестиції у майбутнє. Тіміський повіт уже сьогодні є прикладом передової практики у збереженні української мови та культурної ідентичності, а СУР залишається відданим цьому пріоритету.»

Він подякував Повітовому шкільному інспекторату, Префектурі та мерії міста Тімішоара за постійну підтримку, а також голові Тіміської філії СУР Марії Сабо-Кондрей за наполегливість і професіоналізм, завдяки яким проєкт вдалося реалізувати.

Особливий акцент був зроблений і на тому, що ідея українського дошкільного закладу в Тімішоарі зароди-

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ:

Головний редактор – **Василь КАПТАРУ**

Іван КОВАЧ

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**

Комп'ютерний набір – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ**

Техноредагування – **Роман ПЕТРАШУК**

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redakției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.